

Ketem'e Başvuran Hastaların Kanser Erken Tanısı Hakkındaki Bilgi Düzeyleri

Uz.Dr.Funda Gökğöz Durmaz(1), Doç.Dr.Fatma Gökşin Cihan(2)

(1)Konya Karatay 37 No'lu Aile Sağlığı Merkezi.

(2)Necmettin Erbakan Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği ABD.

AMAÇ: KETEM'e başvuran hastaların kanser türleri, belirtileri, erken tanı yöntemleri hakkındaki bilgi düzeylerini , tutum ve davranışlarını araştırmayı amaçladık.

YÖNTEM: Tanımlayıcı tipte planlanan araştırmaya başlamadan önce etik kurul onayı alındı. Katılımcılara sosyodemografik özellikler, kanser türleri, belirtileri, birinci derece akrabalarında kanser olup olmaması, kanser türleri, tarama yöntemlerini sorgulayan bir anket formu yüz yüze görüşme yöntemi ile uygulandı. Veriler SPSS 15 programı kullanılarak analiz edildi.

BULGULAR: Çalışmaya 133 kadın(%86.4), 21 erkek(%13.6) toplam 154 kişi katıldı. Katılanların yaş ortalaması 49.00±6.20; %82.5'i evli ; %71.4 'ü ilkokul, %9,1'i üniversite mezunu; %37 'sinin (n=57) birinci derece akrabalarında kanser hastalığı vardı. Katılımcılara hangi kanser türleri hakkında bilgileri olduğu ve hangi kanser türlerine tarama testleri ile erken tanı konulabileceği soruldu. %90.3 (n=139) ile en fazla meme kanseri bilinmekte ve yine %87.7 (n=135) ile en fazla meme kanserine tarama yapılarak erken tanı konulabileceği belirtildi. Bunu % 66.2 ile serviks kanseri,%56.5 akciğer kanseri, %34.4 ile kolon kanseri izledi. Kansere erken tanı koyabilmek için hangi yöntemler kullanılabilir sorusuna %20.1 GGK, %44.8 BT/MR, %44.8 kendine meme muayenesi, %64.9 mamografi, %33.1 smear/HPV testi cevapları verildi. Cinsiyet ile kanser tarama bilgisi arasında anlamlı ilişki saptanmadı (p>0.05). Katılımcıların %31.8'i düzenli aralıklarla kanser taraması yaptırdığını, %84.4'ü bu konuda hekim tavsiyesi aldığını, %76'sı bu tavsiyeye uyduğunu belirtti. Katılanların %13.6 sı sigara içmekte, %38.3'ü kronik bir hastalığı olduğunu , %40.9'u düzenli olarak ilaç kullanmakta olduğunu belirtmiştir. %18.2'si kanser taramalarının sağlığı geliştirmedini, %11'i risk altında olmadığımız için tarama yaptırmaya gerek olmadığını düşünmekteydi. Katılımcıların büyük çoğunluğu(%96.1) erken tanı koyulup tedavi edilen kanser hastalarının yaşam sürelerinin uzadığını ve (%99.4) yaşam kalitelerinin tanıda gecikilen hastalardan daha iyi olduğunu düşünmektedir.

SONUÇ: Çağımızın hastalığı olarak bilinen ve global bir sorun olan kanser ile mücadelede tüm dünya ülkelerinin ulusal kanser kontrol programları uygulamaları gerekmektedir. Erken tanının öneminin toplum tarafından öğrenilerek, bireysel bir sorumluluk haline getirilebilmesi için daha geniş çaplı çalışmalar yapılmalıdır.

Grafik-1: Kanser türleri ve tarama testi ile tanı konunup konulamayacağını bilen katılımcı sayılarını gösteren grafik.

